

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

ΣΥΝΟΨΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Τα ευρωπαϊκά έγγραφα πολιτικής [Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια προσβάσιμη κοινωνία της πληροφορίας](#) και [Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη](#) επισημαίνουν τον σημαντικό ρόλο της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε όλους τους τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, καθώς και του πολιτιστικού και κοινωνικού περιβάλλοντος. Ο ψηφιακός εγγραματισμός πρέπει να θεωρηθεί βασική ικανότητα για την κοινωνική ένταξη σε προσωπικό επίπεδο και βασικό μέσο διευκόλυνσης για την «πρόοδο προς μια ανοικτή, πράσινη και ανταγωνιστική κοινωνία της γνώσης» σε ευρωπαϊκή κλίμακα ([Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), 2009, σελ. 6).

Ωστόσο, στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο *Άνοιγμα της Εκπαίδευσης του 2013* υποστηρίζεται ότι: *Η εκπαίδευση στην ΕΕ απέτυχε να συμβαδίσει με την ψηφιακή κοινωνία και οικονομία ... Οι ψηφιακές τεχνολογίες εντάσσονται πλήρως στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν, εργάζονται και εμπορεύονται αλλά δεν αξιοποιούνται πλήρως στο πλαίσιο των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη* ([Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#), 2013, σελ. 2).

Η ανακοίνωση αναφέρει, επίσης, ότι: *Πέραν της διεύρυνσης της πρόσβασης στην εκπαίδευση, η ευρύτερη χρήση της νέας τεχνολογίας και των ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων δύναται να συμβάλει στην ελάφρυνση του κόστους για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους σπουδαστές, ειδικά στο πλαίσιο των λιγότερο ευνοημένων ομάδων. Για την επίτευξη της ισότητας αυτής, εντούτοις, απαιτείται διαρκής επένδυση σε εκπαιδευτικές υποδομές και ανθρώπινους πόρους* ([Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#), 2013, σελ. 3).

Ο στόχος της διεύρυνσης της πρόσβασης στην εκπαίδευση μέσω της νέας τεχνολογίας ευθυγραμμίζεται με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία η οποία αναγνωρίζει: ... τη σημασία της προσβασιμότητας στο φυσικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον, στην υγεία και την εκπαίδευση και την ενημέρωση και επικοινωνία, επιτρέποντας στα ΑΜΕΑ να απολαμβάνουν πλήρως όλων των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών τους ([Ηνωμένα Έθνη](#), 2006, Προοίμιο, φ).

Αποτελέσματα του προγράμματος

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του προγράμματος «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών για την Ένταξη» (ICT4I), όλοι οι φορείς χάραξης πολιτικής και οι επαγγελματίες αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την προσαρμογή του τρόπου σκέψης τους και στη συνέχεια των τρόπων εργασίας τους προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια και να είναι σε θέση όλοι οι μαθητές να επωφεληθούν από τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες που μπορεί να προσφέρουν οι ΤΠΕ και που είναι ευρέως διαθέσιμες, οικονομικά προσιτές και προσβάσιμες.

Το πρόγραμμα ICT4I προσδιορίζει πέντε **κρίσιμα ζητήματα πολιτικής** που πρέπει να εξεταστούν:

- **γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος** προκειμένου να διασφαλίζεται ότι όλοι οι μαθητές επωφελούνται από τις ΤΠΕ οι οποίες χρησιμεύουν ως εργαλείο μάθησης·
- **διασφάλιση ότι οι ΤΠΕ για την ένταξη θεωρούνται ένα διατομεακό ζήτημα** και λαμβάνονται υπόψη και είναι ορατές σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής·
- διαθεσιμότητα και αξιοποίηση **συνεκτικών και ολοκληρωμένων διαδικασιών κατάρτισης των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ΤΠΕ για την ένταξη** ως «προϋπόθεση» ζωτικής σημασίας για κάθε πρωτοβουλία σχετικά με τις ΤΠΕ·
- υποστήριξη της **εφαρμογής των αποτελεσμάτων της έρευνας σχετικά με τις ΤΠΕ για την ένταξη** στο πλαίσιο της πρακτικής μέσα στην τάξη·
- συλλογή **ουσιαστικών δεδομένων** – ποιοτικών και ποσοτικών – που να είναι διαθέσιμα για την παρακολούθηση και τη διαμόρφωση της πολιτικής και της πρακτικής σχετικά με τις ΤΠΕΕ.

Τα γενικά συμπεράσματα του προγράμματος ΤΠΕΕ προσδιορίζουν **πιθανούς μοχλούς** που θα πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση του ψηφιακού αποκλεισμού στην εκπαίδευση:

1. οι **δημόσιες συμβάσεις** που ενσωματώνουν την προσβασιμότητα ως κριτήριο για τη χρήση κατά την προμήθεια υλικού ΤΠΕ, λογισμικού και ψηφιακού υλικού εκμάθησης (σε εθνικό, περιφερειακό και οργανωτικό επίπεδο)·
2. ένα ευρύ **πρόγραμμα κατάρτισης για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς** στο οικοσύστημα ΤΠΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των γονέων, των εκπαιδευτικών, των διευθυντών σχολείων, του προσωπικού υποστήριξης ΤΠΕ, των διαχειριστών δικτυακών τόπων και των επαγγελματιών ΤΠ και μέσω ενημέρωσης·
3. οι **πολιτικές σε επίπεδο σχολείου και τα σχέδια δράσης** για τις ΤΠΕΕ που είναι συμβατές με τις πολιτικές σε εθνικό επίπεδο και παρακολουθούνται

αποτελεσματικά, έτσι ώστε να ενημερώνουν την ευρύτερη εφαρμογή των ΤΠΕΕ·

4. η παροχή υποστήριξης στους **διευθυντές** ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τη θετική στάση απέναντι στις ΤΠΕΕ και το όραμα σχετικά με αυτές.

Το πρόγραμμα ICT4I καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ για την υποστήριξη της μάθησης αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα καλής πρακτικής διδασκαλίας για όλους τους μαθητές. Ωστόσο, πρέπει να αναγνωριστεί ότι οι ΤΠΕΕ απαιτούν μια νέα παιδαγωγική για τη μάθηση, βασισμένη στη χρήση των ΤΠΕ για την ενδυνάμωση όλων των εκπαιδευόμενων ώστε να λαμβάνουν και να εφαρμόζουν αποφάσεις σχετικά με τις μαθησιακές προσεγγίσεις που είναι πιο αποτελεσματικές για αυτούς. Αυτή η νέα παιδαγωγική θα επιτρέψει σε: «Όλα τα άτομα να μαθαίνουν, Οπουδήποτε, Οποτεδήποτε μέσω Οποιασδήποτε συσκευής, με την υποστήριξη των Οποίωνδήποτε» ([Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#), 2013, σελ. 3).

Συστάσεις

Οι αναδυόμενες τεχνολογίες παρουσιάζουν σαφείς προκλήσεις, αλλά και μεγάλες ευκαιρίες με σκοπό οι φορείς χάραξης πολιτικής να διευρύνουν την πρόσβαση και τη συμμετοχή. Το πρόγραμμα ICT4I προσδιόρισε τέσσερις βασικές συστάσεις.

Οι πολιτικές για τις ΤΠΕ για την Ένταξη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι:

1. *Όλοι οι μαθητές μπορούν να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις ΤΠΕ στη μάθηση τους σε ενταξιακά πλαίσια.* Αυτό σημαίνει ότι:

- οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως εργαλείο για την υποστήριξη της συμμετοχής μέσω εξατομικευμένων προσεγγίσεων μάθησης για τους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε ενταξιακά περιβάλλοντα·
- οι εμπειρίες των μαθητών σχετικά με τη διαθεσιμότητα των γενικών και εξειδικευμένων ΤΠΕ στο σχολείο, το σπίτι και κατά τη μετάβαση σε άλλους τομείς της εκπαίδευσης είναι απρόσκοπτη, χωρίς κενά ή διαφορετικά επίπεδα παροχής.

2. *Όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τις ΤΠΕ για την υποστήριξη της μάθησης σε ενταξιακά πλαίσια.* Αυτό σημαίνει ότι:

- τα εμπόδια που δημιουργούν οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών στη χρήση της τεχνολογίας και/ή στην ενταξιακή εκπαίδευση έχουν αναγνωριστεί και αντιμετωπιστεί μέσω της κατάλληλης κατάρτισης·
- οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη όσον αφορά τη χρήση των ΤΠΕ για την υποστήριξη της μάθησης, καθώς και την ειδική χρήση της υποστηρικτικής τεχνολογίας·

- οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη όσον αφορά χρήση των ΤΠΕ ως εργαλείο για την εξατομικευμένη μάθηση σε ενταξιακά πλαίσια.

3. Όλα τα σχολεία είναι σε θέση να εφαρμόσουν και να διατηρήσουν μία αποτελεσματική, βιώσιμη υποδομή ΤΠΕ. Αυτό σημαίνει ότι:

- τα σχολεία έχουν πρόσβαση σε μία αποτελεσματική και βιώσιμη υποδομή ΤΠΕ·
- δίνεται η δυνατότητα στα σχολεία και σε όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται σε αυτά να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ προκειμένου να διευρύνουν τη συμμετοχή και να αυξήσουν τις μαθησιακές ευκαιρίες των μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες·
- παρέχεται η δυνατότητα στους διευθυντές των σχολείων να προωθήσουν τη χρήση των ΤΠΕ για την υποστήριξη της μάθησης σε ενταξιακά εκπαιδευτικά πλαίσια.

4. Η υποδομή ΤΠΕ σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο είναι σε θέση να υποστηρίξει αποτελεσματικά το έργο όλων των σχολείων και των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε ενταξιακά πλαίσια. Αυτό σημαίνει ότι:

- όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν τις ΤΠΕΕ ως ένα μέσο για τη διεύρυνση της συμμετοχής και την αύξηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών για όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες·
- υπάρχει μία συμφωνημένη διατομεακή πολιτική ΤΠΕΕ σε εθνικό επίπεδο·
- υπάρχει μία αποτελεσματική υποδομή ΤΠΕΕ σε όλα τα εκπαιδευτικά, σπιντικά και κοινωνικά πλαίσια·
- υπάρχει αποτελεσματικός και συνεχής διάλογος και διαβουλεύσεις όπου εμπλέκονται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικοσυστήματος ΤΠΕ για την ένταξη·
- υπάρχει υποστήριξη των πρωτοβουλιών έρευνας και ανάπτυξης που υιοθετούν προσεγγίσεις «που εμπλέκουν το χρήστη» καθώς και προσεγγίσεις «που έχουν ως επίκεντρο τον χρήστη» και οδηγούν σε νέα προσβάσιμα εργαλεία ΤΠΕ τα οποία είναι κατάλληλα για όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον ιστοχώρο του προγράμματος ICT4I:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

<http://www.european-agency.org/disclaimer>

EL